

پیش‌بینی اضطراب تحصیلی بر اساس طرحواره‌های شناختی ناسازگار و ادراک از محیط مدرسه در دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه اول

فرشاد احمدی^۱؛ سیدیونس محمدی یوسف‌نژاد^{۲*}؛ محبوبه اسلمی^۳

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۲/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۲/۱۲

چکیده

مقدمه و هدف: اضطراب و سطوح بالای آن علاوه بر مشکلات روانشناختی، می‌تواند بر مسائل آموزشی و تحصیلی دانش‌آموزان نیز تأثیرگذار باشد. این پژوهش با هدف پیش‌بینی اضطراب تحصیلی بر اساس طرحواره‌های شناختی ناسازگار و ادراک از محیط مدرسه در دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه اول انجام شد.

روش‌شناسی پژوهش: پژوهش توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری شامل تمامی دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه اول عالی‌شهر واقع در استان بوشهر در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود. با نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای تعداد ۲۳۴ نفر انتخاب شد و به ابزارهای پژوهش شامل مقیاس اضطراب تحصیلی (ساراسون، ۱۹۵۷)، طرحواره ناسازگار فرم کوتاه (یانگ، ۲۰۰۵) و مقیاس ادراک از محیط مدرسه (جنتری و همکاران، ۲۰۰۲) پاسخ دادند. داده‌ها با روش‌های آمار توصیفی، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیره و نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ انجام شد.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که بین نمره کل ادراک از محیط مدرسه و هر یک از ابعاد آن با اضطراب تحصیلی دانش‌آموزان پسر همبستگی منفی و معناداری وجود دارد ($P < 0/05$). این رابطه بین نمره کل طرحواره ناسازگار اولیه و هر یک از ابعاد آن با اضطراب تحصیلی دانش‌آموزان پسر مثبت و معنادار بود ($P < 0/05$). ضرایب رگرسیون به روش ورود همزمان نیز نشان داد ۳۳ درصد واریانس اضطراب تحصیلی فراگیران بر اساس دو متغیر پیش‌بین قابل تبیین می‌باشد.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج ضرورت داد برنامه‌ریزان و کارشناسان حوزه روانشناسی و علوم تربیتی، به مسائل روانشناختی و نقش آن‌ها در عملکردهای تحصیلی دانش‌آموزان توجه مبذول دارند.

کلید واژه‌ها: اضطراب امتحان، ادراک محیط مدرسه، طرحواره ناسازگار، دانش‌آموز.

^۱ کارشناسی ارشد گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور، بوشهر، ایران.

^۲ استادیار گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. پست الکترونیکی: Mohammadi_1355@yahoo.com

^۳ استادیار گروه علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

مقدمه

دانش‌آموزان در دوران تحصیل خود متحمل فشارهای روانی مختلفی می‌شوند که نقش مخرب و بازدارنده‌ای در سلامت روانی و آموزشی آنان دارد (آهنگری و همکاران، ۱۳۹۹). فهم دلایل تفاوت‌های فردی در عملکرد تحصیلی همواره از نگرانی‌ها و اولویت‌های مهم روان‌شناسان تربیتی بوده است. با توجه به اینکه امروزه دانش‌آموزان با دنیایی پویا و محیطی سراسر در حال تغییر و دگرگونی مواجه هستند، عوامل زیادی می‌تواند در عملکرد آن‌ها و نحوه برخوردشان با موضوعات یادگیری مؤثر باشند و معانی ضمنی مهمی برای یادگیری و آموزش در پی داشته باشد (حبیبی کلیبر و همکاران، ۱۳۹۹).

در صورتی که این عوامل و چگونگی تأثیر آن‌ها بر روند تحصیل دانش‌آموزان شناسایی گردد، به خوبی می‌توان به اهداف نظام تعلیم و تربیت دست یافت. در این بین از جمله عواملی که می‌تواند در ابعاد پدیدارشناسی، فیزیولوژیکی و پاسخ‌های رفتاری تأثیرات مخربی داشته باشد و شیوع به نسبت بالایی در دانش‌آموزان دارد، اضطراب تحصیلی^۱ است (لی^۲ و همکاران، ۲۰۲۱). اضطراب تحصیلی یکی از مهم‌ترین تنش‌های روانی است که نوعی اضطراب موقعیتی می‌باشد و عموماً زمانی در دانش‌آموزان برانگیخته می‌شود که آن‌ها می‌دانند عملکردشان مورد ارزیابی و سنجش قرار می‌گیرد (پوربرات و همکاران، ۱۴۰۰). سطحی از اضطراب می‌تواند باعث تحریک و تلاش بیشتر در دانش‌آموزان گردد، اما زمانی که اضطراب شدت یابد تأثیرات مخربی بر تمرکز و عملکرد دانش‌آموزان بر جای می‌گذارد (هلر و کاسادی، ۲۰۱۷^۳).

یافته‌های پژوهشی نشان داده‌اند که اضطراب تحصیلی حالت هیجانی نامطلوبی است که موجب پریشانی و تشویش و فقدان اعتماد به نقش در دانش‌آموزان می‌گردد (استفان^۴ و همکاران، ۲۰۲۰) و از گسترده‌ترین قلمروهای تحقیقی در سالیان اخیر است که می‌تواند تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار گیرد. یکی از این عواملی که در تشدید اضطراب تحصیلی نقش مهمی ایفا می‌نماید، طرحواره‌های شناختی ناسازگار^۵ است (آهنگری و همکاران، ۱۳۹۹).

1. academic anxiety

2. Li

3. Heller & Cassady

4. Stefan

5. maladaptive cognitive schemas

طرحواره‌ها سازه‌های روان‌شناختی مشتمل بر باورهای غیرشرطی ناسازگار فرد درباره خود، دنیا و افراد دیگر هستند که اغلب در دوران کودکی نقش و کارکردی سازگارانه دارند و در بزرگسالی نادرست، ناکارآمد و محدودکننده عمل می‌کنند. با وجود این بشدت حفظ می‌شوند و در بیشتر موارد خارج از حیطه هشیاری فرد قرار دارند (شریفی و همکاران، ۱۴۰۰). طرحواره‌ها با توجه به تأثیری که بر ساختارهای ذهنی می‌گذارند به عنوان نقشه‌ای ذهنی و راهنمای تفسیر اطلاعات و حل مسئله تلقی می‌شوند. از آنجایی که طرحواره‌های شناختی ناسازگار در نتیجه ارضانشدن و ناکامی در تأمین نیازهای بنیادین کودکی شکل گرفته‌اند، افزایش آن‌ها می‌تواند از طریق تأثیر بر شیوه‌های پردازش شناختی، مسائل تحصیلی دانش‌آموزان را تحت تأثیر خود قرار دهد (آی و همکاران، ۱۴۰۰).

با این وجود پژوهش نشان داده است علاوه بر عوامل روان‌شناختی تأثیرگذار بر اضطراب تحصیلی، عوامل اجتماعی در محیط‌های تحصیلی نیز می‌توانند به عنوان پیشاینده اضطراب تحصیلی در نظر گرفته شوند. از جمله عوامل اجتماعی، ادراک از محیط مدرسه^۱ است که به عنوان باور و شناختی که دانش‌آموزان از ویژگی‌های مختلف روانی-اجتماعی کلاس و مدرسه خود دارند تعریف می‌شود (وفا و همکاران، ۱۳۹۸). محیط یادگیری کلاس و ادراکات دانش‌آموزان، ویژگی‌های بافتی و اجتماعی و حمایت معلم تأثیرات معناداری بر رفتارهای یادگیری و اضطراب تحصیلی دانش‌آموزان دارد که دامنه گسترده‌ای از فرایندها، نگرش‌ها و باورها را در بر می‌گیرد و شامل کنترل، حمایت خودمختاری، انتخاب و لذت است (امامی و حافظیان، ۱۳۹۹).

پژوهش در این راستا نشان داده است هر اندازه دانش‌آموزان از محیط مدرسه، حمایت‌های معلم و تعاملات همکلاسی‌ها درک بیشتری داشته باشد، سطح اضطراب یادگیری کمتری را تجربه می‌کند (لی و همکاران، ۲۰۲۱). لذا با توجه به آنچه که بیان شد، شناخت هر چه بیشتر علل و عوامل ایجاد کننده اضطراب در محیط آموزشی و تحصیل به منظور بهبود کیفیت عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان و بالا بردن سلامت روان‌شناختی آن‌ها، همچنین شناخت عوامل و روانی که می‌تواند منجر به بروز اضطراب شود از اهمیت بالایی برخوردار است؛ که این خود نیاز بیشتر برای پژوهش در این زمینه را نمایان می‌سازد. بنابراین پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی اضطراب تحصیلی براساس طرحواره‌های شناختی ناسازگار و ادراک از محیط مدرسه در دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه اول انجام شد.

^۱. perceptions of the school environment

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش توصیفی-مقطعی و از نوع مطالعات همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه اول عالی‌شهر واقع در استان بوشهر در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود. با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای و بر طبق فرمول $n=50+8m$ از تابانجیک و همکاران (۲۰۰۷) حجم نمونه برآورد شد. m نشان‌دهنده تعداد متغیرهای پیش‌بین است. طرح‌های شناختی ناسازگار، ادراک از محیط مدرسه و مؤلفه‌های آن در مجموع ۲۳ متغیر پیش‌بین در این پژوهش در نظر گرفته شده‌اند. که با قرار دادن در فرمول مذکور تعداد نمونه ۲۳۴ نفر بدست آمد.

در پژوهش حاضر جهت گردآوری اطلاعات از آزمودنی‌ها، از ابزارهای خودگزارشی (پرسشنامه) استفاده شد که در ادامه به توضیح هر یک از این ابزارها پرداخته شده است:

الف- پرسشنامه اضطراب تحصیلی: مقیاس اضطراب تحصیلی توسط ساراسون^۱ (۱۹۵۷) تهیه شد. این مقیاس شامل ۳۷ گویه است که آزمودنی باید در مدت ۱۰ الی ۱۵ دقیقه به صورت دو گزینه بلی و خیر به آن پاسخ دهد. برای نمره‌گذاری مقیاس اضطراب تحصیلی ساراسون، به جواب خیر برای سؤالات ۳، ۱۵، ۲۶، ۲۷، ۲۹ و ۳۳ نمره ۱ تعلق می‌گیرد. همچنین برای هر جواب بلی به سایر سؤالات نیز یک نمره تعلق می‌گیرد. پس از جمع کردن نمرات، نمره اضطراب امتحان آزمودنی بدست می‌آید. نمره بیشتر نشانگر اضطراب تحصیلی بیشتر است و فرد با توجه به نمره کسب شده در یکی از این سه طبقه قرار می‌گیرد: اضطراب خفیف (نمره ۱۲ و پایین‌تر)، اضطراب متوسط (نمره ۱۳ تا ۲۰) و اضطراب شدید (نمره ۲۱ و بالاتر). روایی و پایایی مقیاس در مطالعات متعددی تأیید شده است. در پژوهش خارج از کشور پایایی مقیاس با استفاده از روش ضریب آلفای کرونباخ پایایی ۰/۷۴ گزارش شد (استفان و همکاران، ۲۰۲۰). در پژوهش داخل کشور اعتبار علمی مقیاس با استفاده از روش اعتبار محتوا سنجیده شد. بدین صورت که مقیاس توسط ۱۰ نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی علوم پزشکی تهران بررسی و ارزیابی شد و پس از اعمال نظرات آنان مقیاس نهایی مورد استفاده قرار گرفت. جهت پایایی مقیاس از روش ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد و این ضریب ۰/۸۵ بدست آمد که حاکی از پایایی قابل قبول مقیاس دارد (ادهمی مقدم و همکاران، ۱۳۹۹). پایایی در پژوهش حاضر با آلفای کرونباخ ۰/۷۹ بدست آمد.

^۱. Test anxiety questionnaire

^۲. Sarason

ب- پرسشنامه طرحواره‌های شناختی ناسازگار فرم کوتاه^۱: در این مطالعه جهت

سنجش طرحواره‌های شناختی ناسازگار از فرم کوتاه مقیاس طرحواره یانگ^۲ (۲۰۰۵) استفاده شد. این فرم ۷۵ سؤال دارد و برای بررسی ۱۵ طرحواره ناسازگار اولیه شناختی شامل: محرومیت هیجانی (سؤالات ۱ تا ۵)، رهاشدگی (سؤالات ۶ تا ۱۰)، بی‌اعتمادی (سؤالات ۱۱ تا ۱۵)، انزوای اجتماعی (سؤالات ۱۶ تا ۲۰)، نقص/شرم (سؤالات ۲۱ تا ۲۵)، وابستگی/بی‌کفایتی (سؤالات ۳۱ تا ۳۵)، آسیب‌پذیری نسبت به ضرر و بیماری (سؤالات ۳۶ تا ۴۰)، خود تحول نیافته (سؤالات ۴۱ تا ۴۵)، اطاعت (سؤالات ۴۶ تا ۵۰)، بازداری هیجانی (سؤالات ۵۶ تا ۶۰)، فداکاری (سؤالات ۵۱ تا ۵۵)، معیارهای سرسختانه (سؤالات ۶۱ تا ۶۵)، خویشتن‌داری و خودانظباطی ناکافی (سؤالات ۷۱ تا ۷۵)، استحقاق (سؤالات ۶۶ تا ۷۰) و شکست (سؤالات ۲۶ تا ۳۰) طراحی کرده‌اند. پایایی فرم کوتاه این پرسشنامه برای وابستگی ۰/۸۳، هریک از عبارات در مقیاس لیکرت ۶ درجه‌ای از (۱=کاملاً غلط تا ۶=کاملاً درست) نمره‌گذاری می‌شود. در خارج از کشور پایایی مقیاس با روش ضریب آلفای کرونباخ برای زیرمقیاس‌ها در دامنه‌ای بین ۰/۴۵ تا ۰/۸۵ گزارش شده است (سلپسکی^۳ و همکاران، ۲۰۱۹). در داخل کشور ضریب آلفای کرونباخ برای زیرمقیاس‌ها در دامنه‌ای بین ۰/۸۳ تا ۰/۹۳ بدست آمد (کوچی و همکاران، ۱۴۰۰). پایایی در پژوهش حاضر با آلفای کرونباخ ۰/۸۲ بدست آمد.

ج- پرسشنامه ادراک از محیط مدرسه^۴: این پرسشنامه در سال ۲۰۰۲ توسط جنتری^۵ و

همکاران تدوین شده است و بداشت فرد از کلاس و فعالیت‌های کلاسی را منعکس می‌کند. و دارای ۳۱ پرسش و ۴ زیرمقیاس شامل علاقه (سؤال ۱ تا ۸)، چالش (سؤال ۹ تا ۱۷)، انتخاب (سؤال ۱۸ تا ۲۴) و لذت (سؤال ۲۵ تا ۳۱) است. نمره گذاری این پرسشنامه در طیف لیکرت ۵ درجه‌ای انجام می‌شود. بدین صورت که به گزینه هرگز=۱ نمره، به ندرت=۲ نمره، گاهی=۳ نمره، اغلب=۴ نمره و همیشه=۵ نمره اختصاص داده می‌شود. شاخص‌های تحلیل عاملی تأییدی گزارش شده در منبع اصلی $GFI=0/95$ (شاخص نیکویی برازش) و $RSAM=0/04$ (شاخص تعدیل یافتگی نیکویی برازش) نشان‌دهنده اعتبار مناسب پرسشنامه است (جنتری و همکاران، ۲۰۰۲). در ایران کارشکی (۱۳۸۷) از این پرسشنامه استفاده کرده و اعتبار کلی به دست آمده در اجرای نهایی برحسب آلفای کرونباخ نیز ۰/۹۳ به دست آمد. اعتبار زیرمقیاس‌ها نیز در دامنه‌ای بین ۰/۶۶ تا ۰/۸۷ برآورد شد (ابوالمعالی و

¹. schema Questionnaire- short form

². young

³. Slepecky

⁴. School environment perception questionnaire

⁵ Gentry

همکاران، ۱۳۹۱). همچنین در پژوهش داخل کشور پایایی کل پرسشنامه بر حسب ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۳ و پایایی زیرمقیاس‌های آن به ترتیب علاقه ۰/۸۲، چالش ۰/۶۶، انتخاب ۰/۷۶ و لذت ۰/۸۷ بدست آمد که نشان دهنده هماهنگی درونی سئوال‌ات می‌باشد (خالقی و همکاران، ۱۴۰۰). پایایی در پژوهش حاضر با آلفای کرونباخ ۰/۷۱ بدست آمد.

برای تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار) و آمار استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندمتغیره) با کمک نرم افزار آماری SPSS نسخه ۲۶ استفاده شد.

یافته‌ها

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار و ضریب همبستگی متغیرهای پژوهش در افراد نمونه

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	همبستگی پیرسون (۴) با اضطراب تحصیلی
اضطراب تحصیلی	۲۳۴ نفر	۷۴/۶۵	۶/۱۹	-
مؤلفه علاقه	۲۳۴ نفر	۲۴/۱۷	۳/۰۸	-.۳۱۴**
مؤلفه چالش	۲۳۴ نفر	۱۸/۰۹	۱/۱۶	-.۲۸۷**
مؤلفه انتخاب	۲۳۴ نفر	۲۷/۰۶	۵/۱۸	-.۱۹۶**
مؤلفه لذت	۲۳۴ نفر	۲۲/۱۳	۲/۱۳	-.۲۰۱**
ادراک از محیط مدرسه	۲۳۴ نفر	۹۱/۴۵	۱۱/۵۵	-.۶۲۴**
بریدگی/طرد	۲۳۴ نفر	۳۴/۱۴	۵/۲۸	.۳۱۳**
خودگردانی و عملکرد مختل	۲۳۴ نفر	۴۱/۶۰	۶/۵۲	.۱۶۵**
محدودیت‌های مختل	۲۳۴ نفر	۲۹/۷۶	۳/۴۴	.۳۰۲**
دیگر جهت مندی	۲۳۴ نفر	۳۸/۱۸	۶/۱۳	.۱۲۵**
گوش به زنگی بیش از حد و بازداری	۲۳۴ نفر	۳۳/۲۳	۴/۱۰	.۱۳۸**
طرحواره ناسازگار	۲۳۴ نفر	۱۷۶/۹۱	۲۵/۴۷	.۶۳۶**

در جدول شماره ۱ میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش در دانش‌آموزان شرکت کننده ارائه شده است. با توجه به نتایج این جدول ملاحظه می‌گردد که میانگین و انحراف معیار نمره اضطراب تحصیلی فراگیران برابر با ۷۴/۶۵ (و ۶/۱۹)، میانگین و انحراف معیار نمره ادراک محیط از مدرسه فراگیران برابر با ۹۱/۴۵ (و ۱۱/۵۵) و در نهایت میانگین و انحراف معیار نمره کل طرحواره ناسازگار اولیه فراگیران برابر با ۱۷۶/۹۱ (و ۲۵/۴۷) بوده است. نتایج ضریب همبستگی پیرسون مندرج در جدول شماره ۱ نیز نشان داد بین نمره کل طرحواره‌های ناسازگار و هر یک از ابعاد آن با اضطراب تحصیلی

در بین دانش‌آموزان همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد ($r=0/636$ و $P<0/012$). این رابطه بین نمره کل ادراک محیط از مدرسه و هر یک از ابعاد آن با اضطراب تحصیلی در بین دانش‌آموزان منفی و معناداری بود ($r=-0/624$ و $P<0/012$).

جدول ۲: آزمون کلموگراف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن

متغیر	آزمون کلموگراف-اسمیرنوف	سطح معناداری
اضطراب تحصیلی	۰/۹۱۲	۰/۳۳۴
ادراک محیط از مدرسه	۰/۶۶۳	۰/۵۱۸
مؤلفه علاقه	۰/۳۴۲	۰/۲۱۱
مؤلفه چالش	۰/۵۰۱	۰/۴۱۳
مؤلفه انتخاب	۰/۲۸۹	۰/۰۹۸
مؤلفه لذت	۰/۳۳۲	۰/۱۳۲
طرحواره ناسازگار	۱/۸۵۶	۰/۴۱۲
حوزه‌ی بریدگی/اطرد	۰/۴۰۱	۰/۲۵۴
حوزه‌ی خودگردانی/عملکرد مختل	۱/۳۹۸	۰/۲۲۲
حوزه‌ی محدودیت‌های مختل	۰/۷۹۴	۰/۱۹۹
حوزه‌ی دیگر جهت‌مندی	۱/۲۶۴	۰/۴۵۱
حوزه‌ی گوش به زنگی	۰/۵۶۶	۰/۶۰۵

در جدول شماره ۲ نتایج پیش‌فرض‌های آماری قابل مشاهده است. آزمون کلموگراف-اسمیرنوف تک نمونه‌ای نشان می‌دهد توزیع نمرات متغیرهای پژوهش با ۹۵ درصد اطمینان طبیعی است. از آنجایی سطوح معناداری آماره‌های نرمال بودن بزرگ‌تر از ۰/۰۵ هستند ($P>0/05$)، لذا توزیع نمرات دارای توزیع نرمال است. همچنین نتایج آزمون دوربین-واتسون برای بررسی استقلال خطاها و ضرایب تحمل و تورم واریانس برای بررسی عدم همخطی چندگانه انجام و مورد تأیید قرار گرفتند. بر این اساس می‌توان از آزمون‌های پارامتریک ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیره استفاده نمود و نتایج آن قابل اطمینان است.

جدول ۳: ضرایب استاندارد و غیراستاندارد رگرسیون اضطراب تحصیلی براساس طرحواره ناسازگار

سطح معناداری	t	ضرایب استاندارد		ضرایب غیر استاندارد		متغیر پیش‌بین
		ضرایب بتا (β)	خطای استاندارد	B	خطای استاندارد	
۰/۰۲۲	۲۵/۰۷۹	-	۳۹/۴۳۶	۵۹/۶۷۵	۰/۶۹۰	ثابت (Constant)
۰/۰۲۸	۷/۴۶۴	۰/۱۳۴	۰/۵۷۱	۰/۸۹۷	۰/۶۹۰	بریدگی/اطرد
۰/۰۱۲	۴/۱۳۰	۰/۱۱۷	۰/۴۴۳	۰/۶۷۵	۰/۸۹۷	خودگردانی/عملکرد مختل
۰/۰۱۸	۹/۸۰۷	۰/۰۸۶	۰/۲۵۴	۰/۶۷۵	۰/۶۷۵	محدودیت مختل
۰/۰۱۰	۵/۶۶۷	۰/۱۲۱	۰/۶۰۹	۱/۶۵۴	۱/۶۵۴	دیگر جهت‌مندی
۰/۰۲۹	۳/۳۴۲	۰/۱۱۵	۰/۳۷۲	۰/۷۱۴	۰/۷۱۴	گوش به زنگی

$$R^2 = ۰/۳۶۰ ; F = ۷۱/۵۱۹ ; R^2 = ۰/۳۶۳ ; R = ۰/۶۰۳$$

براساس ضریب تعیین تعدیل شده ۳۶ درصد از واریانس اضطراب تحصیلی در افراد نمونه براساس طرحواره ناسازگار اولیه تبیین شد. همچنین، نتایج تحلیل واریانس یک‌راهه نشان داد که مقدار F به‌دست آمده برابر با ۷۱/۵۱۹ است که در سطح آلفای کوچک‌تر از ۰/۰۵ معنادار بوده و نشان می‌دهد که حوزه‌های طرحواره ناسازگار اولیه می‌توانند تغییرات مربوط به اضطراب تحصیلی در افراد نمونه را به خوبی تبیین کنند و نشان دهنده مناسب بودن مدل رگرسیونی ارائه شده است. در نهایت جدول شماره ۳ ضرایب استاندارد و غیراستاندارد رگرسیون چندمتغیره به روش همزمان نشان داد حوزه بریدگی/اطرد ($P < ۰/۰۵$ و $\beta = ۰/۱۳۴$)، حوزه خودگردانی/عملکرد مختل ($P < ۰/۰۵$ و $\beta = ۰/۱۱۷$)، حوزه محدودیت‌های مختل ($P < ۰/۰۵$ و $\beta = ۰/۰۸۶$)، حوزه دیگر جهت‌مندی ($P < ۰/۰۵$ و $\beta = ۰/۱۲۱$) و حوزه گوش به زنگی بیش از حد ($P < ۰/۰۵$ و $\beta = ۰/۱۱۵$) می‌توانند اضطراب تحصیلی در افراد نمونه را پیش‌بینی کنند.

جدول ۴: ضرایب استاندارد و غیراستاندارد رگرسیون اضطراب تحصیلی براساس ادراک محیط مدرسه

سطح معناداری	t	ضرایب استاندارد		ضرایب غیر استاندارد		متغیر پیش‌بین
		ضرایب بتا (β)	خطای استاندارد	B	خطای استاندارد	
۰/۰۲۷	۳۹/۲۵۱	-	۳۱/۶۶۴	۴۷/۳۸۵	۰/۵۴۲	ثابت (Constant)
۰/۰۱۱	-۱۴/۵۱۸	-۰/۱۲۷	۰/۶۰۳	-۱/۵۴۲	-۱/۵۴۲	مؤلفه علاقه
۰/۰۰۶	-۸/۷۹۹	-۰/۱۴۲	۰/۳۹۱	-۱/۶۵۱	-۱/۶۵۱	مؤلفه چالش
۰/۰۱۱	-۱۳/۶۶۳	-۰/۱۱۵	۰/۶۱۲	-۰/۷۵۶	-۰/۷۵۶	مؤلفه انتخاب
۰/۰۱۲	-۱۱/۵۶۵	-۰/۱۱۳	۰/۵۳۰	-۱/۶۴۱	-۱/۶۴۱	مؤلفه لذت

$$R^2 = ۰/۳۲۹ ; F = ۶۳/۴۷۰ ; R^2 = ۰/۵۷۷$$

براساس ضریب تعیین تعدیل شده ۳۳ درصد از واریانس اضطراب تحصیلی در افراد نمونه براساس ادراک محیط از مدرسه تبیین شد. همچنین، نتایج تحلیل واریانس یک‌راهه نشان داد که مقدار F به دست آمده برابر با $۶۳/۴۷۰$ است که در سطح آلفای کوچک‌تر از $۰/۰۵$ معنادار بوده و نشان می‌دهد که ابعاد ادراک محیط از مدرسه می‌توانند تغییرات مربوط به اضطراب تحصیلی در افراد نمونه را به خوبی تبیین کنند و نشان دهنده مناسب بودن مدل رگرسیونی ارائه شده است. در نهایت جدول شماره ۴ ضرایب استاندارد و غیراستاندارد رگرسیون چندمتغیره به روش همزمان نشان داد مؤلفه علاقه ($\beta = -۰/۱۲۷$ و $P < ۰/۰۵$)، مؤلفه چالش ($\beta = -۰/۱۴۲$ و $P < ۰/۰۵$)، مؤلفه انتخاب ($\beta = -۰/۱۱۵$ و $P < ۰/۰۵$)، و مؤلفه لذت ($\beta = -۰/۱۱۳$ و $P < ۰/۰۵$) می‌توانند اضطراب تحصیلی در افراد نمونه را پیش‌بینی کنند.

جدول ۵: جدول ضرایب (شاخص‌ها) رگرسیون چندمتغیره بین متغیرهای پژوهش

متغیر ملاک	متغیر پیش‌بین	بتای استاندارد	مقدار ثابت	مجدور R^2	مقدار t	مقدار P
اضطراب	طرحواره ناسازگار	۰/۳۲	۵۲/۱۷	۰/۳۳	۱۰/۶۷	۰/۰۱۲
تحصیلی	ادراک محیط مدرسه	۰/۲۸			۹/۵۲	۰/۰۱۷

تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش با روش رگرسیون چندمتغیره ورود همزمان که نتایج آن در جدول شماره ۵ ارائه شده است، نشان می‌دهد که متغیرهای پیش‌بین (طرحواره ناسازگار و ادراک محیط از مدرسه) توان تبیین نمره متغیر ملاک (اضطراب تحصیلی) را در میان دانش‌آموزان داشته‌اند. مقدار بتا برای طرحواره ناسازگار اولیه برابر با $۰/۳۲$ و برای ادراک محیط از مدرسه برابر با $۰/۲۸$ و در سطح $۰/۰۵$ معنادار است. همچنین، نتایج جدول فوق‌الذکر نشان می‌دهد که متغیرهای پیش‌بین با هم توان تبیین ۳۳ درصد از تغییرات مربوط به اضطراب تحصیلی را داشته‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف پیش‌بینی اضطراب تحصیلی براساس طرحواره‌های شناختی ناسازگار و ادراک از محیط مدرسه در دانش‌آموزان انجام شد. یافته اول پژوهش با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین نمره کل طرحواره ناسازگار با اضطراب تحصیلی در بین دانش‌آموزان همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین، ضرایب استاندارد و غیراستاندارد رگرسیون چندمتغیره به روش همزمان نشان داد هر یک از ابعاد طرحواره ناسازگار می‌توانند اضطراب تحصیلی در افراد نمونه را پیش‌بینی کنند. این یافته از پژوهش با نتایج مطالعات قبلی مانند اونوونیلی و اونوونیلی^۱ (۲۰۲۰)،

۱. Onwunyili & Onwunyili

دِسوزا^۱ (۲۰۱۹) پیزی و کرامر^۲ (۲۰۱۹)، کارلوسی^۳ و همکاران (۲۰۱۸)، آهنگری و همکاران (۱۳۹۹)، شیخ‌الاسلامی و همکاران (۱۳۹۸)، وفا و همکاران (۱۳۹۸) و شعبانی (۱۳۹۶) همسو می‌باشد. در تبیین یافته حاضر باید گفت طرحواره ناسازگار اولیه به عنوان زیرساخت‌های شناختی منجر به تشکیل باورهای غیرمنطقی می‌شوند. طرحواره‌های ناسازگار مستقیماً منجر به اختلال خاصی نمی‌شوند اما آسیب‌پذیری فرد را برای اختلالات روانی افزایش می‌دهند. افراد هنگامی مستعد ایجاد طرحواره‌هایی در حوزه بی‌ثباتی، بی‌اعتمادی/بازداری هیجانی و اطاعت می‌شوند که از سوی والدین عشق، محبت، احترام و پذیرش را به حد کافی دریافت نکنند. طرد هنگامی ایجاد می‌شود که دانش آموزان از سوی والدین با انتقاد مواجه شود. طرحواره‌های ناسازگار اولیه به عنوان الگوهای فرضی در نظر گرفته می‌شوند که به فرد کمک می‌کند تا ادراکات و پاسخ رفتاری خود را هدایت کنند. در کل می‌توان تبیین کرد که طرحواره‌ها دارای مؤلفه‌های شناختی، عاطفی و رفتاری هستند. هنگامی که طرحواره‌های ناسازگار اولیه فعال می‌شوند سطوحی از هیجان منتشر می‌شود و مستقیم و یا غیرمستقیم منجر به اشکال مختلفی از آشفتگی‌های روان‌شناختی نظیر اضطراب می‌شود. دیدگاه‌های اجتماعی-فرهنگی در مورد اضطراب تحصیلی بر عوامل موجود در خانواده، محیط اولیه و تجربیات اجتماعی شدن تأکید می‌کنند که می‌توانند افراد را به سمت پرورش سبک زندگی فعال‌تر و چالش‌پذیرتر در عرصه‌های مختلف از جمله تحصیلی سوق دهند. محیط می‌تواند در خلق و خوی افراد تغییر ایجاد کند و رفتارهای ناسازگار و نابهنجار را با فعال‌سازی طرحواره‌های تسهیل نماید. از طرفی اضطراب تحصیلی یکی از مهم‌ترین عواملی است که تضعیف روحیه فراگیران را فراهم می‌آورد و قدرت تفکر را از آنان می‌گیرد و در نتیجه فراگیران از پاسخ دادن صحیح به سئوالات باز می‌مانند که این امر منجر به دریافت نمره کم در امتحان شده و نمره کم موجب احساس حقارت در دانش آموزان می‌شود. با ریشه‌یابی اضطراب امتحان می‌توان دریافت که طرحواره‌های ناسازگار اولیه و راه‌های ناکارآمدی که افراد از راه آن‌ها یاد می‌گیرند که با دیگران کنار بیایند، اغلب زیربنای نشانه‌های مشکلات متعدد مثل افسردگی و اضطراب به شمار می‌روند. طرحواره‌های ناسازگار اولیه قدیمی‌ترین مؤلفه‌های شناختی هستند و حتی گاهی اوقات پیش از آن که کودک زبان بیاموزد شکل می‌گیرند و اغلب نفوذ خود را بر سیستم پردازش داده‌ها در زیرآستانه هوشیاری اعمال می‌کنند.

1. D'Souza

2. Pizzie & Kraemer

3. Carlucci

در تبیین باید افزود که فراگیری که باور به شکست دارند در مقایسه با همسالان در حوزه‌های پیشرفت احساس بی‌کفایتی می‌کنند و احساس بی‌استعداد بودن، نالایقی و موفقیت کمتری را نسبت به دیگران دارند. فعال شدن طرحواره شرم/نقص از حوزه بریدگی و طرد باعث حساسیت تشدید یافته فراگیر نسبت به موضوعات راه انداز نیازهای ارضا نشده امنیت شده و وقتی دانش آموز از جانب مسئولین مدرسه احساس ترس داشته باشد همین امر بر میزان اضطراب امتحان وی اثر منفی می‌گذارد. برخی طرحواره‌ها از جمله طرحواره شکست در حوزه عملکرد مختل که ریشه‌های تحولی این طرحواره ایرادگیری افراطی بزرگسالان، بی‌توجهی به موفقیت‌های خود، مقایسه ناعادلانه دانش آموز با دیگران و حاکمیت جو سخت انضباطی همگی با بروز و فعال شدن این طرحواره و در نتیجه احساس ترس، باور غیرمنطقی به استعداد و توانایی خویش و اضطراب تحصیلی مؤثر خواهد بود.

دیگر یافته پژوهش با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین نمره کل ادراک محیط از مدرسه با اضطراب تحصیلی در بین دانش‌آموزان همبستگی منفی و معناداری وجود دارد. همچنین، ضرایب استاندارد و غیراستاندارد رگرسیون چندمتغیره به روش همزمان نشان داد هر یک از ابعاد ادراک محیط از مدرسه می‌توانند اضطراب تحصیلی در افراد نمونه را پیش‌بینی کنند. این یافته با نتایج مطالعه لی و همکاران (۲۰۲۱)، توکور^۱ و همکاران (۲۰۲۰)، القمدی^۲ و همکاران (۲۰۲۰)، وای^۳ و همکاران (۲۰۱۹)، اوضاعی و همکاران (۱۴۰۰) و فضلی‌زاده و همکاران (۱۳۹۷) همسو می‌باشد. مطالعات زیادی از این نظر حمایت می‌کنند که درک محیط یادگیری روی احساسات و رفتار فراگیران مؤثر است. هنگامی که دانش‌آموزان مشاهده می‌کنند که محیط یادگیری روی تلاش، همکاری، همبستگی، حمایت معلم، مشارکت در انجام تکالیف تأکید می‌کند، احساسات مثبتی نسبت به مدرسه خواهند داشت. از طرفی وقتی دانش‌آموزان محیط یادگیری را منفی و با تهدید ادراک کنند، اضطراب امتحان و عدم اعتماد به نفس پیدا می‌کنند و مهارت‌های ابراز وجود را نمی‌آموزند. روابط پیچیده‌ای میان درک محیط و سبک مقابله دانش‌آموز و احساسات وی در محیط مدرسه وجود دارد. در حالی که ممکن است درک محیط، راهکاری مقابله‌ای و احساسات را ارتقا دهد، شاید احساسات مثبت نیز توجه را به آن دسته از ویژگی‌های محیط که به نظر مثبت و لذت‌بخش هستند، جلب نماید. اما ممکن است احساسات منفی حساسیت به آن دسته از ویژگی‌های محیط که موجب افزایش حس خطر می‌شوند را تسهیل کنند.

1. Tukur

2. Alghamdi

3. Wei

همچنین، می‌توان بیان نمود ادراک محیط یادگیری با نوع راهکارهای مقابله‌ای که فراگیران استفاده می‌کنند در ارتباط است. در این زمینه باید گفت اگر فراگیران در برخورد با عوامل محیطی نامناسب تحلیل منطقی داشته باشند و در مواردی که لازم است از حمایت همسالان و معلمان برخوردار باشند، می‌توانند عملکرد بهتری داشته باشند. هر مدرسه‌ای فرهنگ یا خصوصیات منحصر به فرد خود را دارد که معلمان در ساختن این فرهنگ نقش اساسی دارند و در واقع، مدرسه یک جامعه کوچک است و ارتباط اعضای آن با یکدیگر، فضای اجتماعی معینی را به وجود می‌آورد که دارای اثرات انگیزشی برای معلم و فراگیر است. طبیعتاً معلمان هم از مهم‌ترین عوامل سرایت دهنده این فرهنگ به دانش‌آموزان و به وجود آورنده عوامل انگیزشی در کلاس درس و حتی احساس اضطراب نسبت به مسائل مدرسه و یادگیری هستند. از دیگر سو، می‌توان گفت محیط کلاس بر میزان توجه و یادگیری فراگیران نقش مثبت دارد. وقتی فراگیران ادراک مثبتی از محیط کلاس خود داشته باشند، عملکرد بهتر و نگرش‌های مثبت‌تری به آموخته‌های خود خواهند داشت. با توجه به اینکه تعامل میان فراگیر و آموزش در محیط آموزشی و کلاس درس رخ می‌دهد، محیط در افزایش یا کاهش سطح یادگیری و به دنبال آن درک فراگیر از یادگیری خود و تجارب عاطفی و رفتاری در امتداد آن موثر است.

این مطالعه به مانند سایر مطالعات حوزه علوم انسانی با محدودیت‌های مواجه بود. از جمله محدودیت‌های مطالعه حاضر می‌توان به ابزار گردآوری اطلاعات (پرسشنامه) اشاره نمود که می‌تواند با سوگیری در پاسخدهی همراه باشد. در استفاده از نتایج باید دقت داشت که یافته‌های این تحقیق، محدود به دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه اول عالی شهر واقع در استان بوشهر بوده است، بنابراین در تعمیم نتایج به دیگر شهرها به دلیل تفاوت‌های قومیتی و فرهنگی باید جانب احتیاط را در تعمیم نتایج رعایت کرد. با در نظر گرفتن محدودیت‌های بیان شده، پیشنهاد می‌شود این مطالعه بر روی دانشجویان هم انجام شود. چرا که طراحان ناسازگار می‌توانند بر روی اضطراب تحصیلی فارغ از هر مقطع تحصیلی (ابتدایی، دوره متوسطه و دانشگاه) تأثیرگذار باشد. در کنار ابزار خودگزارشی برای سنجش هر چه دقیق‌تر اضطراب تحصیلی از مصاحبه بالینی و مشاهدات یک روان‌شناس مجرب بهره گرفته شود. این پژوهش می‌توانست هم به صورت کمی و کیفی (ترکیبی - آمیخته) انجام شود، اما شرایط مصاحبه این امکان در پژوهش حاضر مهیا نبود، در این راستا پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های بعدی پژوهشگران با طراحی برخی سوالات بازپاسخ علل و عوامل موثر بر اضطراب تحصیلی دانش‌آموزان را مطالعه کنند. در نهایت به مدارس پیشنهاد می‌شود به ایجاد یک محیط مناسب بپردازند و بر تمرکز دانش‌آموزان بر

محیط یادگیری و کلاس درس کوشش کنند تا فراگیران نسبت به تجارب مربوط به مدرسه خود احساس مثبت‌تر و اضطراب کمتر و رویکرد مقابله‌ای کارآمدتری را به کار ببرند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

در مطالعه حاضر تمامی اصول اخلاق پژوهش از قبیل محرمانه ماندن اطلاعات، عدم هرگونه خطر جانی و مالی برای شرکت کنندگان و رضایت آگاهانه توسط پژوهشگران رعایت شد.

حامی مالی

این مقاله هیچ کمک مالی از سازمان‌های تأمین مالی دریافت نکرده و تمامی مراحل پژوهش با هزینه شخصی نویسنده صورت گرفته است.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسند، مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

تقدیر و تشکر

بدین وسیله پژوهشگران از تمامی دانش‌آموزان پسر مشارکت کننده در پژوهش کمال تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

منابع فارسی

ابوالمعالی، خدیجه؛ هاشمیان، کیانوش و اناری، فهمیه. (۱۳۹۱). تعیین سهم مولفه‌های ادراک محیط کلاس درس در پیش بینی درگیری تحصیلی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه شهر تهران. *فصلنامه اندیشه‌های تازه در علوم تربیتی*، ۷(۳)، ۳۴-۲۰.

ادهمی مقدم، فرهاد؛ مرآتی، فاطمه؛ قمیها، سمیه؛ نکاوند، مهراندخت و صاحب الزمانی، محمد. (۱۳۹۹). اضطراب امتحان و تأثیر آن بر عملکرد دانشجویان در آزمون صلاحیت بالینی پایان دوره پزشکی عمومی در دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی تهران. *مجله توسعه آموزش جندی شاپور*، ۱۱(۳)، ۲۵۰-۲۶۱.

امامی، محمدتقی و حافظیان، مریم. (۱۳۹۹). بررسی روابط بین ادراکات محیطی کلاسی با اضطراب امتحان با نقش واسطه اهداف پیشرفت. *مدیریت بر آموزش سازمانها*، ۹(۱)، ۳۰۸-۲۷۹.

اوضاعی، نسرین؛ احمدی، غلامعلی و عظیم پور، احسان. (۱۴۰۰). تأثیر ادراک از محیط یادگیری و درگیری تحصیلی بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پسر دوره دوم متوسطه: نقش میانجیگری خودکارآمدی تحصیلی. *مجله دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی*، ۲۲(۱)، ۱۸۱-۱۶۸.

آهنگری، الهه؛ طحان، محمد؛ سیدآبادی، زهرا و صادقی فر، اعظم. (۱۳۹۹). رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ترس از ارزیابی منفی در دانش‌آموزان مبتلا به اضطراب اجتماعی. *مجله روانشناسی و روانپزشکی شناخت*، ۷(۲)، ۱۲-۱.

آی، عفت؛ مهدی نژاد، ولی و جناآبادی، حسین. (۱۴۰۰). اثربخشی طرحواره درمانی بر پایستگی تحصیلی و فرسودگی تحصیلی دانشجویان پزشکی، *مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی*، ۱۴(۲)، ۲۰-۲۷.

حبیبی کلیبر، رامین؛ فرید، ابوالفضل و صیادی، صادق. (۱۳۹۹). نقش خوشه‌های اضطراب امتحان و سرزندگی تحصیلی در عملکرد تحصیلی دانشجویان. *مجله مطالعات آموزش و یادگیری*، ۱۲(۱)، ۱۴۳-۱۵۷.

خالقی، رثوفه؛ ابوالعالی الحسینی، خدیجه و میرهاشمی، مالک. (۱۴۰۰). مدل ساختاری تبیین رابطه بین ادراک محیط کلاس درس و سازگاری تحصیلی در دانش‌آموزان دختر براساس نقش میانجیگر ساختار انگیزش انطباقی و غیرانطباقی، *فصلنامه توسعه آموزش جندی شاپور اهواز*، ۱۲(۱)، ۴۱۵-۴۲۶.

شریفی، ناهید؛ رباط میلی، سمیه؛ شهیدی، شهریار و قربان جهرمی، رضا. (۱۴۰۰). مقایسه طرحواره‌های ناسازگار اولیه و سبک‌های فرزندپروری در زنان خیانت کرده و خیانت دیده. *فصلنامه پژوهش‌های کاربردی روانشناختی*، ۱۲(۲)، ۳۷۷-۳۵۷.

شعبانی، جعفر. (۱۳۹۶). پیش‌بینی اضطراب امتحان براساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه در دانش‌آموزان متوسطه دوم. *مجله روانشناسی و روانپزشکی شناخت*، ۴(۲)، ۵۷-۴۷.

شیخ‌الاسلامی، علی؛ بشاشی، زهرا و جعفری، علی. (۱۳۹۸). مقایسه پردازش هیجانی، کمک‌طلبی و اهداف پیشرفت در دانش‌آموزان با اضطراب امتحان بالا و پایین، *فصلنامه روانشناسی تربیتی*، ۱۵(۵۴)، ۱۳۷-۱۵۷.

فضلی‌زاده، سودا؛ صاحب‌الزمانی، محمد و مقدم، لادن. (۱۳۹۷). بررسی ارتباط مشخصات فردی با اضطراب امتحان و ادراک از محیط کلاس دانش‌آموزان دختر. *تحقیقات مدیریت آموزشی*، ۲(۵)، ۳۲-۴۵.

کوچی، صدیقه؛ مامی، شهرام و احمدی، وحید. (۱۴۰۰). نقش واسطه‌های راهبردهای تنظیم هیجان و خودکارآمدی اجتماعی در رابطه بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و اضطراب اجتماعی در دختران. *مجله علوم روانشناختی*، ۲۰(۱۰۲)، ۹۶۶-۹۵۳.

وفا، شیما؛ باقری، نسرین؛ مجتبایی، مینا و ابوالمعالی، خدیجه. (۱۳۹۸). آزمون روابط علی اضطراب تحصیلی بر اساس ادراک محیط کلاس با میانجی سبک‌های مقابله‌ای دانش آموزان دختر متوسطه دوم. فصلنامه پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۱۳(۴۴)، ۶۸-۵۳.

منابع انگلیسی:

- Alghamdi, A., Karpinski, A. C., Lepp, A., & Barkley, J. (2020). Online and face-to-face classroom multitasking and academic performance: Moderated mediation with self-efficacy for self-regulated learning and gender. *Computers in Human Behavior, 102*, 214-222.
- Carlucci, L., D'Ambrosio, I., Innamorati, M., Saggino, A., & Balsamo, M. (2018). Co-rumination, anxiety, and maladaptive cognitive schemas: when friendship can hurt. *Psychology research and behavior management, 11*, 133.
- D'Souza, C. G. (2019). The Role of Early Maladaptive Schemas in the Development of Depression, Anxiety and Academic Burnout. *Psychology Theses, 2*(3), 15-29.
- Gentry, M., Gable, R. K., & Rizza, M. G. (2002). Student perceptions of classroom activities: Are there grade-level and gender differences. *Journal of Educational Psychology, 94*, 539-544.
- Heller, M. L., & Cassady, J. C. (2017). The impact of perceived barriers, academic anxiety, and resource management strategies on achievement in first-year community college students. *Journal of The First-Year Experience & Students in Transition, 29*(1), 9-32.
- Li, C., Huang, J., & Li, B. (2021). The predictive effects of classroom environment and trait emotional intelligence on Foreign Language Enjoyment and Anxiety. *System, 96*, 102393.
- Pizzie, R. G., & Kraemer, D. J. (2019). The Academic Anxiety Inventory: Evidence for dissociable patterns of anxiety related to math and other sources of academic stress. *Frontiers in psychology, 9*, 2684.
- Sarason, I. G. (1957). Test anxiety and intellectual performance. *The Journal of Abnormal and Social Psychology, 66*(1), 73.
- Slepecky, M., Kotianova, A., Sollár, T., Ocisková, M., Turzákóvá, J., Zatkova, M., & Trizna, P. (2019). Internal consistency and factorial validity of the

- Slovak Version of the Young Schema Questionnaire–Short Form 3 (YSQ-S3). *Neuro endocrinology letters*, 40(3), 101-108.
- Stefan, A., Berchtold, C. M., & Angstwurm, M. (2020). Translation of a scale measuring cognitive test anxiety (G-CTAS) and its psychometric examination among medical students in Germany. *GMS Journal for Medical Education*, 37(5), 25-36.
- Tukur, H. A., Samson, J., & Dogara, R. (2020). Influence of school environment on academic anxiety among undergraduate students of ahmadu belo university zaria, *Journal for world*, 3(1), 15-18.
- Wei, H., Gao, K., & Wang, W. (2019). Understanding the relationship between grit and foreign language performance among middle school students: The roles of foreign language enjoyment and classroom environment. *Frontiers in psychology*, 10, 1508.
- Young, J. E., & Brown, G. (2005). Young schema questionnaire-short form; Version 3. *Psychological Assessment*.

Predicting Academic Anxiety Based on Maladaptive Cognitive Schemas and Perceptions of the School Environment in Male Students First High School

Farshad Ahmadi¹, Seyed Younes Mohammadi Yousefnejad² *, Mahboubeh Aslami³

Abstract

Introduction and goal: Anxiety and its high levels, in addition to psychological problems, can also affect the educational and academic issues of students. The aim of this study was to predict academic anxiety based on maladaptive cognitive schemas and perceptions of the school environment in junior high school male students.

Research methodology: This study was descriptive and correlational studies. The statistical population of this study included all male high school students in Bushehr province in the academic year 2021-2022. Using multi-stage cluster random sampling method, 234 people were selected and used as research tools including Academic Anxiety Scale (Sarason, 1957), Short Form maladaptive schema scale (Yang, 2005) and School Environment Perception Scale (Jantri et al., 2002) Replied. Data analysis was performed by descriptive statistics, Pearson correlation coefficient and multivariate regression with SPSS software version 26.

Findings: The results showed that there is a negative and significant correlation between the total score of perception of the school environment and each of its dimensions with the academic anxiety of male students ($P < 0.05$). This relationship between the total score of the primary maladaptive schema and each of its dimensions with the academic anxiety of male students was positive and significant ($P < 0.05$). Regression coefficients by simultaneous entry method also showed that 33% of the variance of students' academic anxiety can be explained based on two predictor variables.

Conclusion: According to the results, planners and experts in the field of psychology and educational sciences pay attention to psychological issues and their role in the academic performance of students.

Keywords: Academic Anxiety, Perceptions of the School Environment, Maladaptive Cognitive Schemas, Student.

¹ MA, Department of Psychology, Payam Noor University, Bushehr, Iran.

² Assistant Professor, Department of Psychology, Payam Noor University, Tehran, Iran. E-mail: Mohammadi_1355@yahoo.com

³ Assistant Professor, Department of Educational Sciences and Psychology, Payam Noor University, Tehran, Iran.